

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Infotund: uuendused riiklikes õppekavades

Foto: Unsplash

Veidi ajalugu

- **2010. ja 2011. aastal** võttis Vabariigi Valitsus vastu praegu kehtivad riiklikud õppekavad: põhikooli riiklik õppekava, põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava ja gümnaasiumi riiklik õppekava
- **2014. aastani** monitoriti uusi õpitulemusi ning uuringutest ja tagasisidest lähtuvalt muudeti õppekavu
- **2016. aastal** koostati lähteülesanne riiklike õppekavade järgmiseks arendusprotsessiks
- **2018. aastal** sõnastasid eksperttöörühmad uued õpitulemused
- **2019/2020** katsetati uuendatud õpitulemusi üldhariduskoolides
- **2021. aastal** otsustati viia 4 aastat kestnud arendustöö lõpuni ning algatada ettevalmistused õppekava määruse muutmiseks

Ekspertid

- Töörühmad moodustati hanke kaudu tegevõpetajatest ja ülikoolide ekspertidest.
- Õppekavaarenduse töörühmades osales kokku nimeliselt ligi 400 eksperti.
- Igas valdkondlikus töörühmas olid esindatud kõigi valdkonnaainete eksperdid (nt kõigi loodusainete ja kõigi peamiste võõrkeelte eksperdid, eripedagoogid jt).
- Kaasatud olid ka koolijuhid, aineühendused ja Innove valdkonnaekspertid.
- Esimestel aruteludel osalesid ka lastevanemate liidu ja õpilasesinduste liidu esindajad ning hariduspsühholoogid.

Riiklike õppekavade ajakohastamise eesmärkideks seati:

- 1) õppekavade üldosades toodud rõhuasetuste (sh üldpädevuste) integreerimine aineõppesse;
- 2) ainekavade ülekoormatuse vähendamine;
- 3) rõhuasetuse liikumine sisendipõhise õppimise korraldamiselt väljundipõhisele õppele;
- 4) kaasava ja eri tasemetel lihtsustatud õppe eesmärkide ja käsituse seostamine riiklike õppekavade eesmärkide ja käsitusega.

Lähtumine olemasolevast õigusruumist

kond

konnanamõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna korraldamiseks ja arendamiseks. Kooli ülesandeks on korraldada õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset, sotsiaalset ja kultuurilist arengut ja vaimse keskkonna kujundamisel osaleb kogu koolipere. Õppekava koostamine ja jätkamine põhineb õpetaja alusväärtusil ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edaspidi.

õppe ja vaimse keskkonna kujundamisel osaleb kogu koolipere. Õppekava koostamine ja jätkamine põhineb õpetaja alusväärtusil ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edaspidi.

individuaalset õpetamist ja tegevust, mis võimaldab õpilasel teha valikuid ja vastutust võtta oma õppimise eest. Õpetamine peaks olema kättesaadav kõigile lihtsustatud õppematerjalide ja -metoodikate abil. Õpetamine peaks olema kättesaadav kõigile lihtsustatud õppematerjalide ja -metoodikate abil.

§ 11. Õppekorralduse alused

(1) Õpilase minimaalne õppekoormus on määratud õppekavas.

(2) Eesti õppekeeleaga koolis või klassis toimuv õpe peab vastama vähemalt lubatud õppemahust, kusjuures õppekava koostamisel tuleb arvestada [\[RT I, 20.09.2011, 1 - jõust. 23.09.2011\]](#)

(3) Õpilase õppekoormusesse kuuluvad ka õppematerjalide ja -metoodikate koostamine ja jätkamine, kui kooli õppekava kohaselt on see vajalik.

§ 8. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes

(1) Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuse põhitavaks õpilaste kujunemine edasiseks edukaks õppetöök. Õpilaste koolivaheajal kuluvat aega. Esimeses kooliastmes keskendutakse:

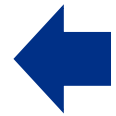
1) kõlbliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tu

positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja

õppimise ja -oskuste kujundamisele ning püsivusele.

1. **õppekava lisad** ehk ainevaldkonnakavad, ainekavad, valikõppeainete ja –kursuste kavad (sh LÕK, TÕK, HÕK)
2. rõhutati kooli **õppekava võimalusi õppe paindlikul korraldamisel** – nt õppesisu valimine, koolivälise õppimise arvestamise võimaldamine, valikkursused, TÕK/HÕK nominaalse õppeaja pikendamine

MIDA MUUDETI

MIDA EI MUUDETUD

1. **põhikooli- ja gümnaasiumi-seadusest** tulenevaid regulatsioone – nt õppekoormus, õppeainete nimetused;
2. **õppekava üldosas** kirjeldatud alusväärtused, taotletavad pädevused, kooliastme rõhuasetused, õppekorraldus, valdkondlik ainetundide jaotus, lõpetamise tingimused ja muu ühiskondlikult kokkulepitu;

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Mida ja kuidas muudeti?

Õppekavade üldosades toodud rõhuasetuste (sh üldpädevuste) integreerimine aineõppesse

- Uute valdkonnapädevuste ja õpitulemuste sõnastamisel lähtuti põhimõttest **integreerida aineõppesse ka üldpädevuste** kujunemist toetavad õpitulemused
- Ainevaldkonnakavades täpsustati **hindamise, vaimse õppekeskkonna kujundamise** ja teiste õppekava üldosa põhimõtete rakendamist aineõppes
- **Kõrgemate mõtlemisoskuste** arengule suunatud õpitulemuste osakaalu suurendamine ainekavades

AINEVALDKONNAD

1. Keel ja kirjandus
2. Kehaline kasvatus
3. Kunstiained
4. Loodusained
5. Matemaatika
6. Sotsiaalsained
7. Tehnoloogia
8. Võõrkeeled

ÜLDPÄDEVUSED

1. Kultuuri- ja väärtuspädevus
2. Sotsiaalne- ja kodanikupädevus
3. Enesemääratluspädevus
4. Õpipädevus
5. Suhtluspädevus
6. Matemaatika- loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus
7. Ettevõtlikkuspädevus
8. Digipädevus

LÄBIVAD TEEMAD

1. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine
2. Keskkond ja jätkusuutlik areng
3. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus
4. Kultuuriline identiteet
5. Teabekeskond ja meediakasutus
6. Tehnoloogia ja innovatsioon
7. Tervis ja ohutus
8. Väärtused ja kõlblus

Ainekavade ülekoormatuse vähendamine

- Meil ei ole usaldusväärseid andmeid, mille põhjal väita, et õppekavad on ülekoormatud
- Ainedidaktikaekspertidest ja tegevõpetajatest moodustatud **eksperttöörühmad said ülesandeks hinnata** õppekavade võimetekohasust/ülekoormatust ja sellest lähtuvalt teha **ettepanekud uuteks õpitulemusteks**
- Õpitulemuste **katsetamisel küsiti** muuhulgas **tagasisidet** võimetekohasuse/ülekoormatuse kohta
- Õpilase võimalikku ülekoormatust aitab vähendada **õppekava väljundipõhisuse ja pädevuspõhisuse rõhutamine** – õppesisu viimine rakendust toetavasse dokumenti, et rõhutada pädevuste kujunemise toetamist, mitte „teemade läbi võtmist“

Rõhuasetuse liikumine sisendipõhise õppimise korraldamiselt väljundipõhisele õppele

- Uute ainevaldkonnakavade koostamise lähtuti õppekava üldosast tulenevast põhimõttest käsitleda **õppekava kui haridusstandardit** ehk kehtestada õppekavaga see, milliste teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist koolis toetama peaks
- See, kuidas nende teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist toetatakse, lähtub koolikogukonna **eripärast** ning õpilaste huvidest ja vajadustest, mistõttu kirjeldatakse see **kooli õppekavas** ning toimub **õpilase ja õpetaja pedagoogilises suhtes**

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Mis võrreldes varasemaga teistmoodi on?

Põhikooli lihtsustatud RÕK

- Esitatakse **uus õppekava üldosa terviktekst**, mille ülesehitus ja regulatsioonid on kooskõlas põhikooli riikliku õppekavaga ja/või täiendavad seda.
- **Laiendatakse õppekava sihtrühma**
- Lisatud paragrahv, millega sätestatakse **õppeaja pikendamise võimalus 11 õppeaastani TÕK ja HOK õpilastele**. Varem esitas lapsevanem põhjendatud avalduse, nüüd kirjutab kool õppekavasse või põhjendab kirjalikult, miks ei pikenda.
- **Kooli õppekava** koostamiseks selgem regulatsioon, kui koolis toimub õpe nii PRÕKi kui PLRÕKi järgi
- **Loovtöö** koostamine LÕK/TÕK õpilaste poolt
- PLRÕKi lisade (LÕK/TÕK/HÕK õppetasemete) **üldalused ühtlustati**
- Õppe- ja kasvatuseesmärgid ning **õpitulemused** on ajakohastatud ning arvestavad õppekava sihtrühmaks olevate õpilaste kognitiivse ning vaimse võimekusega

Põhikooli riiklik õppekava

- Ainekavades ei esitata õppesisu, mõistete, praktiliste tööde loetelu
- Ainevaldkonnakavadel on uus, vähem kihiline ülesehitus
- Kool peab õpilasele B-võõrkeele õppima asumisel pakkuma valikut vähemalt kahe võõrkeele vahel
- Kool peab tagama õpilastele karjääriõppe, -info ja -nõustamise
- Nädalatundide jaotus on esitatud valdkonnapõhiselt
- Kool võib koostada oma õppekava lõimitult

Gümnaasiumi riiklik õppekava

- Ainekavades ei esitata õppesisu, mõistete, praktiliste tööde loetelu
- Õpilasele muutub kohustuslikuks riigikaitseõpetuse teoreetilise kursuse läbimine õppeaja jooksul
- Kool peab tagama õpilastele karjääriõppe, -info ja -nõustamise
- Kool võib koostada oma õppekava lõimitult
- Ainevaldkonnakavades on esitatud ainult kohustuslikud kursused; ainevaldkondlikud ja ainevaldkondadeüleised valikkursused on esitatud kahes lisas

Keel ja kirjandus

- Ühtlustati **eesti keele ja vene keele ainekavad**, kus eelnevalt olid erinevad õppe- ja kasvatusesmärgid ning õpitulemused.
- Koostati **ühtne kirjanduse ainekava nii vene kui eesti õppekeele koolidele**, mis on suunatud **eesti kirjanduse ja kultuuri** tundma õppimisele.
- Muudeti gümnaasiumi kirjanduse **kohustuslike kursuste** loetelu, uue kursusena on esitatud „**Identiteet ja eesti kirjandus**“.
- Gümnaasiumi vene keele ainekavas muudeti kohustuslikuks "Meedia ja mõjutamine".
- **Eesti keel teise keelena ainekava** toodi keele ja kirjanduse ainevaldkonnakava koosseisu ning tõstetakse **oodatavat sihttaset** – kui varem oodati põhikooli lõpuks taset **B1**, siis nüüd on selleks **B2** (gümnaasiumis vastavalt B2 -> C1).

Kehaline kasvatus

- Ainekava paneb rõhuasetuse selliste **oskuste ja teadmiste** omandamisele, mis võimaldavad **iseseisvalt liikumisharrastusega tegeleda ja sellest rõõmu tunda**.
- Õpilasele luuakse võimalused erinevaid **liikumistegevusi** proovida, iseenda **tervist analüüsida** ja oma tervist edendavaid **eesmärke seada**.
- Erilist tähelepanu pööratakse ka **tervislikule toitumisele, vaimse tasakaalu hoidmisele**, lõdvestus- ja rahunemisoskuste omandamisele ja stressi ennetamisele.
- **Mõõdetakse** ainult **tervisega seotud kehalisi võimed** nagu aeroobne vastupidavus, jõud ja paindumus selleks, et anda õpilase tervise kohta tagasisidet ja seada arengueesmärke.

Kunstiained

- Õpitulemuste keskmes on põhikooli osas **analüüsi- ja mõtestamisoskused** ning **sihipärane kunstiline tegevus**: idee arendamine ja parima võimaliku lahendi leidmine oma ideele (mitte ainult teadmiste ja tehnikate omandamine).
- Ainekavas on senisest suurem rõhk **visuaalkultuuril** selle kõige laiemas mõistes (erinevad tekstid ja tüpograafia, graafiline disain, ehitised, keskkond, reklaam, kodusisustus jms).
- Senisest suurem rõhuasetus on **eneseväljendusel ja omaloomingul**.

Loodusained (1)

Loodusvaldkonna õppeainete õppimine:

- aitab õpilastel tajuda **teaduse ja teaduslike teadmiste olemust**. See tähendab, et teaduslikud teadmised on tõenduspõhised. Õpilased peaksid mõistma, et teaduslikud seisukohad muutuvad ajas ning arenevad maailma järjest täpsema ja objektiivsema kirjeldamise poole.
- on seotud õpilaste **uurimisoskuste arendamisega**. Urimisoskuste omandamise üldisem eesmärk on kasutada neid igapäevaelus, aidates teha arukaid ning kaalutletud otsuseid.
- arendab loodusteadusliku **info otsimise, sellest arusaamise ning tõlgendamise oskusi**. Sotsiaalmeedia ning alternatiivsete infoallikate järjest suureneva kasutamise tingimustes tuleb õpilasi aidata eristada **usaldusväärset ning tõenduspõhist infot** kellegi isiklikust arvamusest.
- olulisel kohal on **väärtuste mõtestamine**, st nende üle arutlemine, nende põhjendamine või õigustamine.
- kujundab mõistmist, et ühiskond saab jätkusuutlikult areneda ainult siis, kui me kõik panustame **elurikkuse säilimisesse ja elamisväärseesse elukeskkonda**.

Loodusained (2)

Õpitulemuste sõnastamisel:

- arvestati enam üldpädevustega,
- suurendati kõrgemate mõtlemistasandite osakaalu,
- ajakohastati õpitulemusi sisu osas,
- ajakohastati keskkonnateema õpitulemusi (rohepööre, kliimaneutraalsus, ringmajandus, elurikkus),
- suurendati kodukoha osatähtsust,
- vähendati dubleerimist,
- arvestati eakohasust,
- lisati mõningaid praktilisi oskusi kujundavaid õpitulemusi (kuna praktilised tööd ei ole enam määruse osa)

Matemaatika

- Nii põhikooli kui ka gümnaasiumi ainekavu täiendati õpitulemustega, mis arendavad **andmetega** tegelemise oskust, võttes arvesse ka **arvutipõhise statistikaga** seotud pädevusi.
- Rõhutades **probleemilahendamise oskust** on ainekava täiendatud igas kooliastmes vastavat oskust arendavate õpitulemustega.
- **Vähendati** gümnaasiumi **kitsa matemaatika** õpitulemusi, et seda saaks lugeda matemaatika **baaskursuseks**.

Sotsiaalained (1)

- Ajaloo õppimisel on täiendavalt fookuses teadmiste laiendamine oskuste kujundamise kaudu **ning kriitilise dokumendianalüüsi toel põhjendatud seisukoha kujundamine**
- Loodi võimalused käsitleda gümnaasiumis **Eesti ja maailma ajalugu põimitult**
- Võeti arvesse nüüdisaegseid ühiskondlikke ja globaalseid väljakutseid: **erinevad kultuurid** ja kultuuritundlikkus, oma **kultuuripärandi** hoidmine ja edasikandmine, ajaloo **mitmeperspektiivsus**

Sotsiaaalained (2)

- **Inimeseõpetuse** ainekavas on senisest enam tähelepanu pööratud (**vaimse**) **tervise** hoidmisele, **prosotsiaalsete oskuste** kujundamisele, **LGBT+** teemadele
- **Ühiskonnaõpetuses** on fookuses ühiskonnas **aktuaalsed probleemid**, **praktiline õpe**, **kodanikuvastutuse** kujundamine ja **rahatarkus**, lähtutakse **lähedalt kaugele** printsiibist
- Kõigis ainetes on tähtsal kohal **meediateadlikkuse** kujundamine ja **kriitilis-analüütiline suhtumine infoallikatesse**

Tehnoloogia

- Tööõpetuse, käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogia **õpitulemused on igas kooliastmes sõnastatud ühiselt**. Õpitulemusi võib saavutada erinevate ainete ja teemade, tehnoloogiate, tööliikide käsitlemisel. Põhimõtteks on **ülesannete muutumine kooliastmeti keerulisemaks**.
- Õpitulemuste ja soovitusliku õppesisu fookuses on põhimõte „**ideest teostuseni**“ ning **tehnikate valik on vaba**.
- Gruppidesse jaotumine ei ole soopõhine

Võõrkeeled

- Õpitulemused tuginevad **Euroopa keeleõppe raamdokumendis kirjeldatud keeleoskustasemetel**, nagu see on ka kehtivas ainekavas. Seetõttu kattuvad õpitulemused laias laastus **kehtiva ainekava** õpitulemustega.
- Kõigis kooliastmetes pööratakse senisest enam tähelepanu **meediatekstidele**.
- Kavandamisel on regulatsioon, millega koolil tekib kohustus pakkuda õpilasele põhikoolis **valikut vähemalt kahe B-võõrkeele vahel**. Sellega kaasneb vajadus gümnaasiumis pakkuda mitmekesisemaid võimalusi B1 tasemel keele õppimiseks.

Muudatuste rakendumine

- 1.septembrist 2023 muutub põhikoolis kohustuslikuks uus keele ja kirjanduse ainevaldkonnakava ning B-võõrkeele valiku pakkumine keelt õppima asuvale õpilasele
- 1. septembrist 2023 muutub gümnaasiumis õpilastele kohustuslikuks riigikaitse teoreetilise kursuse läbimine õpingute jooksul
- Koolil on kohustus oma õppekava viia uuendatud riikliku õppekavaga kooskõlla hiljemalt 1. septembriks 2024.

Info ja tugi

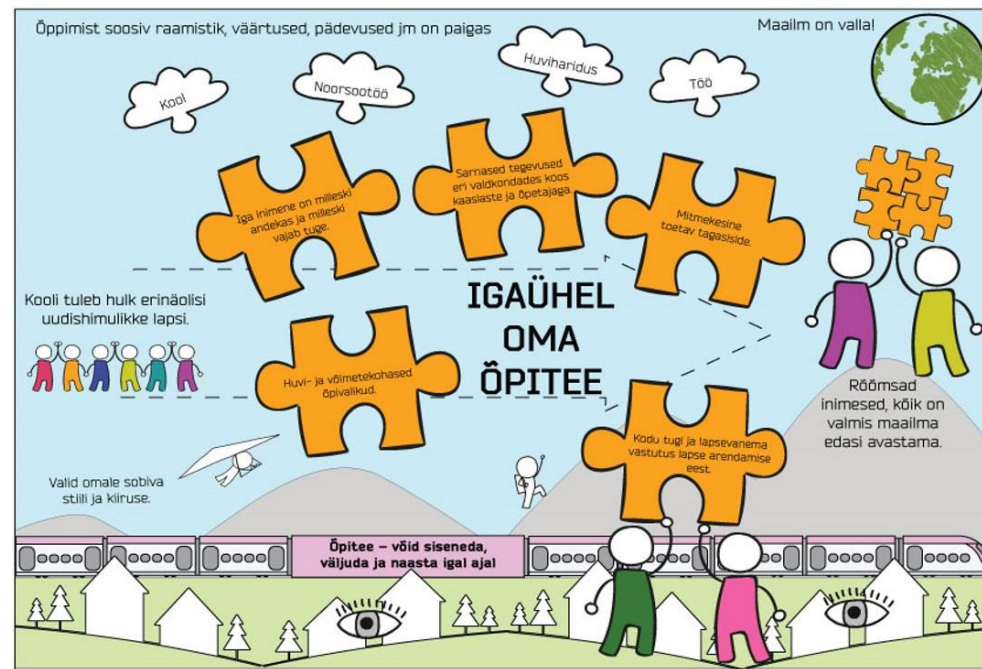
- Ainevaldkondlikke muudatusi tutvustavad infotunnid toimuvad märtsikuus. Täpsem info avalikustatakse nädala lõpuks õppekavaveebis ning info saadetakse ka listidesse
- Õppeprotsesside kirjeldused valmivad 2023. aasta lõpuks. Õppesisu ja õpitulemuste soovituslik jaotus klassiti tehakse koolidele kättesaadavaks esimesel võimalusel enne uue õppeaasta algust
- Ootame teiepoolseid soovide koolituste ja juhendmaterjalide kohta – tagasisideküsimustik: <https://hm.ee/form/ajakohastatud-oppekavade-kusimus>
- Meie poole saab alati pöörduda nõu ja abi küsimiseks. Kõik valdkonnad ja kontaktid leiate õppekavaveebist.

oppekava.ee

Riiklike õppekavade ajakohastamine 2022

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

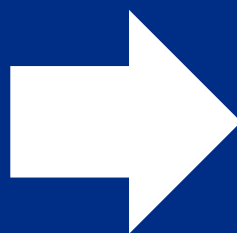
Riiklik õppekava vs kooli õppekava

Riiklik õppekava kui suunajuht

- Haridusstandard
- Visioon
- Ühiskondlik kokkulepe
- Teaduspõhine dokument
- Õigusruumi looja
- Poliitiline dokument
- Määrus ja PGSi rakendusakt

Raamistik kooli
õppekava
koostamiseks

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Aitäh! 😊

Üldhariduse meeskond

Haridus- ja teadusministeerium